

Van de redactie...

Het lustrumjaar 2014 is bijna ten einde. We kunnen als vereniging terugkijken op een reeks succesvolle activiteiten in het afgelopen jaar. Op de ALV in januari begonnen we met een interessante lezing van Prof. Hans ter Steege en promovendus Edwin Pos over boomsoortendiversiteit in de Amazone. In juni organiseerden we een studiedag over het potentieel van minder bekende houtsoorten. We droegen bij aan het 'Are we on the right track' seminar in september dat aandacht besteedde aan het nut en de noodzaak van de land-schapsbenadering. We organiseerden in oktober een lustrumviering met het thema communicatie en in november verzorgde de VTB weer een Tropical Forest Career Night (TFCN) aan de universiteit in Utrecht. Los van dit alles hebben we gebouwd aan een nieuwe website die onlangs is gelanceerd.

In deze laatste nieuwsbrief van het jaar blikken we terug op de lustrumdag en de TFCN. Verder besteden we aandacht aan het seminar 'Drijfveren voor natuurbeheer' dat VTB lid Cathrien de Pater organiseerde voor haar afscheid bij het ministerie van Economische Zaken, en zoals elk jaar geven we tevens een korte update van de zojuist afgesloten UNFCCC COP-20 in Lima.

De redactie en het bestuur wensen alle VTB leden een fijne kerst en een vruchtbaar 2015!

Veel leesplezier!

De uitkomsten van Lima

Wat bracht UNFCCC COP-20?

In de Peruviaanse hoofdstad Lima vond van 1 tot met 12 december de CoP20 plaats. Tijdens de klimaatconferentie moest een concepttekst worden opgesteld als input voor de opvolger van het Kyoto-protocol. Het nieuwe klimaatakkoord moet eind 2015 in Parijs worden gesloten en zal in 2020 van kracht gaan. Na twee extra dagen van overleg is het gelukt, althans, zo lijkt het. Na de optimistische start, gevolgd door een patstelling tijdens de ingewikkelde onderhandelingen zijn de vertegenwoordigers het uiteindelijk, na twee dagen extra overleg, eens geworden over het nieuwe concept om klimaatverandering tegen te gaan. Voor de eerste keer in de geschiedenis committeren alle landen zich om hun emissies drastisch te reduceren in 'the Lima Call for Action'.

Ook is de zogenaamde "firewall", het onderscheid tussen

ontwikkelde en ontwikkelingslanden in hun verantwoordelijkheid om emissies te voorkomen, opgeheven. Tot zo ver het goede nieuws. Voordat de grote lijnen waarover nu een

"We hebben nog 12 maanden om een sterk akkoord te formuleren"

akkoord is bereikt zijn vertaald in een nieuw klimaatakkoord moeten er nog een aantal stappen worden gezet, knopen worden doorgemaakt en problemen worden overwonnen. Tot die tijd blijft het onzeker of de Call for Action werkelijk leidt tot een sterk klimaatakkoord in 2015. Zo zijn de landen niet verplicht gesteld gedetailleerde informatie te geven over de door hen voorgenomen reductiedoelstellingen, is het nog onduidelijk hoe de kosten van de plannen en verantwoordelijkheden precies worden verdeeld en wat de wettelijke basis van het akkoord wordt.

Niet iedereen is dan ook even enthousiast over de uitkomsten van de onderhandelingen en of het lukt om een akkoord te bereiken dat de opwarming binnen de grens van 2 graden houdt valt te bezien. We hebben nog 12 maanden om een sterk akkoord te formuleren. Terwijl de klok verder tikt en de klimaatwetenschap het uitschreeuwt, wachten we op de samenvatting en analyse van deze klimaatonderhandelingen. Ze zijn vanaf 15 december 2014 beschikbaar in het Earth Negotiations Bulletin: <http://www.iisd.ca/climate/cop20/enb>.

■ Simone van Santen de Hoog

Reuring uit het regenwoud: geruis, gerucht of gericht?

Terugblik op de lustrumviering

We waren jarig, een goede reden om weer bijeen te komen. Was u er ook?

In het kader van ons 15-jarig bestaan organiseerde de lustrumcommissie op vrijdagmiddag 31 oktober, een symposium, gericht op communicatie over tropische bossen: "Reuring uit het regenwoud: geruis, gerucht of gericht?". Het lustrum vond plaats in een stijlvol voormalig kerkgebouw in hartje Utrecht en de dag begon met een uitstekende lunch. Het inhoudelijk deel van de dag werd ingeleid door VTB-voorzitter Caspar Verwer en de dagvoorzitter Erik Lammerts

Column: Het spel van de onderhandeling ...

Door: Charlotte Floors

2015 belooft weer een druk jaar te worden vol belangrijke momenten voor onze planeet. Een jaar waarin de Sustainable Development Goals worden vastgesteld. Waarin een nieuw klimaatverdrag zal worden afgesproken. Een jaar waarin de opvolger van het Hyogo Framework of Action zal worden vastgesteld. En tot slot nog het internationale Jaar van de Bodem. En waarschijnlijk vergeet ik nu nog een aantal dingen die ook plaats zullen vinden in 2015, maar waarvan ik het bestaan niet eens wist.

Dit jaar vond er tijdens de COP ook weer het Global Landscapes Forum plaats, een evenement waar nog eens wordt benadrukt dat alles met alles te maken heeft. Iets dat onze vaste cartoonist al eens treffend weergaf in een afbeelding.

In al die complexiteit zoek ik vaak naar wat versimpeling. Ik was dan ook nieuwsgierig naar het digitale 'landschapsspel' dat recent is uitgebracht waarin je leert over een landschapsbenadering voor duurzame ontwikkeling. Volgens de makers is het spel vergelijkbaar met Monopoly. "Maar met Monopoly leer je niks over duurzaamheid. Als studenten Monopoly spelen denken ze alleen maar aan rijk worden. Verder niks" aldus één van de bedenkers van het spel. Ik besloot daarom om het spel eens zelf te spelen. Terwijl ik de keus had om in verschillende opties te investeren, merkte ik dat ik bleef kijken naar mijn tellertje met 'cash' en 'total'. Blijkbaar zat de Monopoly gedachte er bij mij ook al jong in. Het duurt even voordat ik alle dimensies van het spel door heb. Uiteindelijk bekijk ik mijn statistieken voor biodiversiteit en mijn CO2 uitstoot. Daar heb ik bij het spelen

eigenlijk niet echt op gelet maar ik blijf het relatief goed gedaan te hebben.

Ondertussen gaan de onderhandelingen in Lima door. Het gaat niet alleen om het klimaat daar, maar om veel wat daarmee te maken heeft: bossen, voedselproductie, de economie. Ik ben benieuwd of de onderhandelingen daar lijken op het spel dat ik net heb gespeeld. Zouden de wereldleiders verder kijken dan de totalen en hoeveelheden cash die er op het spel staan? En kijken ze écht verder dan de komende jaren of komen ze er na jaren achter dat het misschien toch handiger was geweest om iets anders te doen? Digitaal een spel spelen is natuurlijk wat anders dan de werkelijkheid. Maar qua proces liggen het spel van onderhandeling en een digitaal landschapsspel misschien wel minder ver uit elkaar dan ik dacht.

van Bueren. Caspar benadrukte met persoonlijke voorbeelden het belang van communicatie over natuurbeheer en sprak kort over de nieuwe VTB-website. Daarop volgde de verwelkoming namens Erik. Hij introduceerde ook een korte film die voor deze gelegenheid – in opdracht van de VTB – was gemaakt door internationale studenten van de cursus 'Media Design for Social Change' (Van Hall Larenstein). In deze film zoeken de studenten naar een antwoord op de vraag of de gemiddelde Nederlander zich eigenlijk wel druk maakt over de vraag of hout en houtproducten uit de tropen op een legale en duurzame manier zijn verkregen. De film kwam tot stand onder leiding van Loes Witteveen (VHL). Zij legde tijdens de lustrumdag uit hoe de film is ontstaan en waarom voor het uiteindelijke script gekozen is. Duidelijk werd dat het vakjargon gebruikt door VTB-ers niet overeenkwam met de belevingswereld van de internationale studenten zelf – en nog minder met de belevingswereld van 'de man op straat'.

"De diverse en nieuwe informatie bleek een goede basis voor zeer levendige gesprekken"

In de drie daaropvolgende lezingen vertelden de sprekers hoe we dit communicatie-gat zouden kunnen overbruggen. Eva van den Broek (LEI) vertelde vanuit een gedragspsychologische en economische achtergrond over de irrationele consumment. Met een interactieve 'tragedy of the commons' en een

aantal 'tips en tricks' bood zij nodige stof tot nadenken. Anne Bruinsma (Hackwerk Advies, en eerder werkzaam op het ministerie van Economische Zaken) beschreef op basis van haar ervaring met sociale media hoe verschillende afdelingen van het ministerie van EZ beter met betrokken boeren zijn gaan communiceren. Er was ruimte gecreëerd voor het luisteren naar inbreng van de boeren. Jos Cozijnsen (emissierechten.nl) praatte ons daarna bij over emissierechten en REDD+ en zijn actieve rol als twitteraar over deze thema's.

De diverse en nieuwe informatie bleek een goede basis voor zeer levendige gesprekken. Deze gesprekken begonnen al in de pauze, en zette zich voort tijdens de plenaire discussie. De vraag die daarbij centraal stond, was: 'Hoe kan de VTB zich nieuwe communicatiemogelijkheden aanwenden om kennisuitwisseling te bevorderen?'. Een ingewikkelde vraag, waarop nog geen eenduidig antwoord gevormd kon worden. Na dit alles volgde een borrel die werd verlevendigd met een originele pubquiz. Onder namen als 'oude stronken', 'het winnende team met de meeste punten' en 'een groene wereld is niet zwart-wit' streden vijf teams met elkaar. Vragen, soms ondersteund door beeld of geluid werden door quizmaster Daan Wijdeven de zaal in gevuurd. De twee uiteindelijke winnaars verdienen eeuwige roem en zo was het nog lang onrustig in Utrecht.

Namens het bestuur bedank ik de lustrumcommissie en in het bijzonder Martijn van Berlo voor het organiseren van deze dag. De film van de internationale studenten van VHL zal binnenkort op onze website te zien zijn. ■ Peter Zomer

PUBQUIZ BIJ VTB LUSTRUM GROOT SUCCES

vragen. Al met al was het een leerzame, interessante avond die duidelijk maakte dat de "standaard loopbaan" niet bestaat, en dat er talloze carrières mogelijk zijn op het gebied van tropische bossen. ■ **Lieke Guinée**

Drijfveren voor natuurbeheer

Cathrien de Pater, VTB-lid van het eerste uur en tot voor kort ambtenaar voor internationaal bos en natuurbeleid nam na meer dan 27 jaar trouwe dienst op 29 oktober 2014 afscheid van het ministerie van

Economische Zaken met een minisymposium over drijfveren voor natuurbeheer. Met de nieuwe 'Rijksnatuurvisie', gericht op natuur-inclusief denken, komen drijfveren meer in beeld.

Dialogo-expert Rutger Schilpzand start het symposium met een interview met Cathrien over de rol van drijfveren voor natuurbeleid in haar loopbaan. Cathrien's interesse hierin begon in Nepal, waar jarenlang het Community Forestry-programma draaide. Dit werd succesvol door de voortdurende terugkoppeling van bevindingen naar beleid en vice versa. Na veel omzwervingen in de bosbouw, behaalde Cathrien een Masters in religiestudies. Haar onderzoek naar de verbinding met natuur en ecologie resulteerde in een model van twee leercycli, een innerlijk/intuïtieve cyclus naast de bestaande ervaringscyclus (binnenkort gepubliceerd).

Postdoctoraal onderzoeker Annick Hedlund-de Witt concludeert uit empirisch onderzoek dat de verschillende wereldbeelden in de Westerse samenleving grootscheeps plaatsmaken voor (meestal) oosters geïnspireerde visies op grote mondiale vraagstukken als klimaatverandering en verandering van leefstijl: "Deze nieuwe opkomende wereldbeelden bieden groot potentieel voor natuurbeleid". Beleidsmakers zouden daarom moeten aansluiten bij deze bewegingen en ze faciliteren. Tegelijkertijd bestaat er een diversiteit aan wereldbeelden naast elkaar - traditioneel, modern, postmodern, integratief. Dit maakt het duurzaamheidsbeleid complex.

Filmmaker Juriaan Moolhuijsen presenteert zijn film *Continuation of Dream* (<http://continuationofdream.com>), die op 21 december uitkomt. Hierin vertellen leiders van lokale organisaties over hun inzet voor het behoud van het regenbos in Brazilië en Antarctisch poolijs, hun persoonlijke drijfveren, dromen en projecten. Aanrader!

Van luchtmacht tot WNF...

TFCN weer druk bezocht

Op donderdag 6 november vond de laatste VTB-activiteit van 2014 plaats: de Tropical Forest Career Night. Voor een zaal vol studenten, werkzoekenden en andere geïnteresseerden vertelden vijf sprekers over mogelijke carrières gerelateerd aan tropische bossen. Niels Anten (hoogleraar aan Wageningen Universiteit) beet de spits af met een presentatie over de voors en tegens van het doen van een PhD, waarbij de voors toch de overhand leken te hebben. Michiel Nijsen daarentegen legde uit waarom hij was gestopt met zijn PhD, en wat hij zo leuk vond aan zijn nieuwe werk, freelance consulting. Arjan van der Bent vertelde vervolgens over zijn werk als inkoper bij een grote houthandelaar, Jongeneel,

"...een avond die duidelijk maakte dat de *standaard loopbaan* niet bestaat"

waarna Wouter Leer vertelde over zijn zeer gevarieerde carrière, beginnend bij de luchtmacht en eindigend bij het WNF. Tot slot keerden we terug naar de academische wereld bij de laatste spreker van de avond, Marijke van Kuijk, docent en onderzoeker aan Universiteit Utrecht. De presentaties werden gevolgd door een gezellige borrel, waar de deelnemers gelegenheid hadden om de sprekers het hemd van het lijf te

"Deze nieuwe wereldbeelden bieden groot potentieel voor natuurbeleid"

Ook Evelien Verbij, directeur Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren, ziet meerwaarde als beleidsmakers drijfveren voor natuurbeleid in de samenleving herkennen. Evelien onderscheidt natuurbeheerders 'zonder uniform' (particulieren) en natuurbeheerders 'met uniform' (professionele natuurbeheerders bij een organisatie). Beiden hebben een eigen identiteit. Vooral de eerste groep is interessant voor het natuurbeleid: juist zij komen uit de samenleving, staan open voor natuur en hebben een voorbeeldfunctie. Zij zijn alleen vaak onzichtbaar en daardoor onbereikbaar.

Tenslotte volgt een plenaire discussie met sprekers en publiek. Van elkaar leren, over grenzen heen, blijkt een aandachtspunt te zijn; hoe kunnen we de ervaringen en kennis in Zuid-Amerika benutten om in Nederland de transitie te versnellen? "Er zijn duidelijk vele drijfveren voor natuurbeheer. Drijfveren zijn belangrijk, divers, benut ze met kennis en zorgvuldigheid", is de boodschap waarmee Cathrien de Pater het symposium afsluit.

Voor meer informatie kunt u terecht bij Cathrien de Pater via cdp@aranyani.nl

Colofon

Adres VTB: postbus 124, 6700 AC, Wageningen; **Website:** www.tropischebossen.nl;
Email: vereniging@tropischebossen.nl; **Redactie:** Caspar Verwer, Paul Zambon, Henk Lette, Charlotte Floors, Quirine Hakkaart; Simone van Santen de Hoog; **Ontwerp/opmaak:** Saskia Grootemaat, Caspar Verwer; **Email redactie:** vtbnieuws@tropischebossen.nl

De Vereniging Tropische Bossen heeft tot doel het creëren en onderhouden van een professioneel netwerk en het instellen van een dynamisch en effectief platform voor het verzamelen, kanaliseren en uitdragen van kennis en informatie over tropische bossen. Dit wil de vereniging bereiken door het stimuleren en faciliteren van contacten tussen mensen die vanuit verschillende achtergronden en posities geïnteresseerd zijn in duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen.

Ook schrijven in deze nieuwsbrief? Stuur je stuk of suggesties naar: vtbnieuws@tropischebossen.nl

Website offline

Op 15 juni is de website van de VTB gehackt. Dit was mogelijk, omdat de onderliggende systemen van onze website lang niet waren geupdate. Omdat de webcie al bezig was met het maken van een nieuwe website, met een ander programma als basis, is toen besloten deze versie van de website vroegtijdig te lanceren. Helaas was ook dit geluk van korte duur. Nadat wij handmatig voor alle leden een ledenaccount hadden aangemaakt, bleek er nog een fout in de basis van de website te zitten, waardoor we de website opnieuw moesten opzetten. Dit hield ook in dat voor de tweede keer handmatig de leden moesten worden toegevoegd aan de website, en u voor de tweede keer een inlogmail heeft gekregen voor de website. Mocht u dit nog niet gedaan hebben, dan willen wij u vragen om uw account te activeren via de tweede inloglink die u heeft gekregen. Gelukkig is de website inmiddels helemaal werkend, met bijna dezelfde functionaliteit en een modern nieuw jasje. Mocht u dit nog niet gedaan hebben, dan is een bezoekje aan de website op www.tropischebossen.nl zeker de moeite waard! Mocht u daarbij nog dingen tegenkomen die nog niet helemaal goed werken, dan horen wij dat natuurlijk graag.

■ Quirine Hakkaart, namens de Webcie

Wie, Wat, Waar...

► **Professor M. Bol overleden**– Op 16 november jl. is op 89 jarige leeftijd professor M.M.G.R.Bol overleden. Professor Bol was van 1971 tot aan zijn pensioen in 1987 hoogleraar bosbouwtechniek van de Wageningen Universiteit. Veel leden van de VTB hebben hem gekend en zeer gewaardeerd. De uitvaart was op 21 november in Arnhem.

► **ALV Vereniging Tropische Bossen** – Op 12 februari 2015 zal er weer een Algemene Ledenvergadering plaatsvinden in zaal 031&034 in het Forum-gebouw in Wageningen (Droevendaalsesteeg 2, Wageningen). De ALV bestaat uit een inhoudelijk gedeelte en een huishoudelijk gedeelte. Voor soep en broodjes wordt gezorgd. Het programma volgt via de listserver.